

У НОВОМЕ САДУ У НЕДЕЉУ 21. ЈАНУАРА 1896.

ГОД. XXI.

ПОЗОРИШТЕ

БРОЈ 11.

УРЕЂУЈЕ А. ХАЦИЋ.

Излази за време бављења позоришне дружине у Н. Саду свака с дану представе, иначе сваког месеца по један пут на по. табака. — Стоји за Нови Сад 40, а на страну 60 новч. месечно.

МИЛОРАД П. ШАПЧАНИН.

(Свршетак).

Веома је лепа црта Шапчанинова карактера, што је увек признавао рад људи, који су за позориште стекли себи лепих заслуга.

Тако је г. 1888. у свом похвалном и захвалном говору одао достојну почаст Ђорђу Малетићу, као некадањем управитељу народног позоришта и као вредном прибраоцу грађе за историјски развитак драмски и позоришне уметности.

Тако је и 12. априла г. 1892. у част прославе педесетогодишњег књижевног рада Јована Ђорђевића приредио свечану представу у кр. српском народном позоришту у Београду.

Том приликом представљала се „Маркова сабља“, коју је пре двадесет и четири године написао јубилар, а представу завршио је епилог, који је саставио Милорад П. Шапчанин.

Песма та нуна је нежних осећаја, песничког полета и заноса, захвалног признавања на оним превеликим неумрлим заслугама, којих је Јован Ђорђевић стекао, кад је оно пре тридесет и пет година ударио код нас чврст темељ нашем народном позоришту и развитку наше позоришне уметности, која сваки народ, где се одомаћи, уводи у коло најпросвећенијих народа на свету.

Лепа та песма завршује се овим топлим речима:

„Има дosta ругоба на свету,
Ал' највећа: бити незахвалан.
Тешко оном, тешко и народу,

Који себе не велича претком,
Што му светло утираше пута!
Ми, захвални, честитом Јовану,
Нашем оцу, нашем првом вођи.
Из здружених срдаца шаљемо
Нашу љубав, наше поштовање,
И молитву тојлу небесноме,
Да још дуго бди над радовима
Талајина нараштаја млада —
Рад ужива свога рукосада“.

Шапчанин је урадио много и много за народно позориште.

Светло му име биће златним словима запи-
сано у аналима позоришним.

За живота му, истина, слабо су признавали заслуге његове око позоришта; ал' то је судба свију управитеља позоришних, да их обично никад нико не види, кад позоришту сјаје сунце лепе среће; настану ли пак за позориште тенки, црни дани, засевају ли над позориштем муње и громови: свак ти то вели на сва уста, да томе нико други није крив него управитељ!

Па кад би Шапчанин, уморен од напора дневног позоришног рада, ступио на праг куће своје, и уз дивни узор женске доброте, уза свога анђела хранитеља, Милке своје, и сред своје миле и драге деце, Саве и Данице, прикупио лепу киту одабраних пријатеља својих: његовим миљем мирио је сав дом му, а у његовом меком, милом збору и говору, био је неодољиви чар пријатељске пажње и љубави.

Шапчанин је био, као што сноменух, идеално-религиозан хришћанин и православни Србин.

Шоред тога, што је најтачније вршио своје хришћанске дужности према цркви, редовно долазећи на Божје службе, необично је волео лепо црквено појање, што је посведочио и љубављу својом према црквеном певачком друштву. „Корнелије Станковић“, које је својим одиста лепим певањем заслужило ту љубав поклоњикову.

Он је као небогослов био добар богослов, црквен човек из најдубљег уверења. За то му је и поверавано чланство у компонијама за израду закона о црквеним властима. И његови лепи говори у различитим приликама и његови многостручни списи, загрејани су љубављу према Богу, иронични су правом побожношћу.

Такав је био и у породичном, такав и у јавном животу. Никога није mrзно, никоме се није светло, свакоме је праштао увреде. У истини права хришћанска душа.

Такав је остао и до смрти своје!

Кад је већ био на умору, дошао му брат, свештеник Ђорђе, да га болног обиђе,

Кад брат уђе у собу, Шапчанин отвори очи, махну руком брату, да приђе ближе.

— Читај ми молитву, — прошапута.

Брат метну епитрахил, отвори књигу и меланхоличним гласом стаде тихо читати молитву.

Кад је почeo да чита „ектеније“, Шапчанин управи поглед на сина свога Саву, који онде стајаше, па му рече:

— „Одговарај: Господи по миљу! Амин! Шта ћутиш?

По свршетку молитве Шапчанин позове брата, те му руку пољуби, па затражи, те пољуби и крајчак од епитрахиља.

Одмах за тим поново заспа, да се више никад не пробуди.

„Па кад једном буде крај борбе и рада,
Зовнеш ме, уморна, из свог винограда,
Метнућу преда те моја скромна дела —
Све, што је слаба рука створила и сплела.
Све, што је потекло из главе и груди
Пред тобом ће бити, на праведно суди.
Суд је земљин варљив к'о сиренска песма,
На земљи су страсти, правда на небес'ма“.

Ко је тако праведан, богу угодан живот проводио на овоме свету, па отишао светлим лицем Богу на петину као Шапчанин: том ће душа, по правди Бога петнога, наћи у рају светла насеља!

ПИЈЕРО И СИН МУ.

Један од најомиљенијих и најпопуларнијих позоришних уметника у Паризу у тридесетим годинама био је Пијеро Дебиро (Pierrot Debureau). Кад год би се појавио у пантоним „Луди во“, која је неколико стотина пута приказивана, — а публика да пукне од смеха.

Као и многи други знатни комичари, био је и Дебиро у свакидашњем животу и прољубив, скроман, хипокондричан човек, који није марио да га гледају и да му се диве. Имао је кућину са лепом баштом, па му је била најмилија забава, да ту башту негује и удешива. У њој се најпријатније разонодло. Своју жену љубио је јако, а имао је и сина који је тежио да и он буде славан Пијеро.

Али то се оцу није видело. „Бежи, сине, од позорище, која човека узрујава и разочараја!“ рече јетко своме сину. „Не надај се, да ћеш на њој наћи праву свећу! Буди честит

занатлија, то ће за тебе најбоље бити!“

И он га допста даде једном књиговесцу на научу:

Кад је човек славан, познају га силни људи које он сам не познаје. Особито су омиљени глумци често изложени досадном дивљењу њихових многоbroјних поштовалаца и поитовалица. Многом „првом јунаку“ а још више „првом љубавнику“ није то баш ни непријатно.

Али не беше тако код Дебиро-а. Чим је скинуо свој костим, желео је да буде само пристојан приватан човек и ништа више, па да се више нико не брине за његово тлхо делање. Увек је био узрујан, кад би за њим шантажију људи који су га познали и кад би вазјавали у њега и пружали прстете на њ.

Једнога дана шетао се са својом женом у булоњској шумици. Два млада елегантна господина ишли су застопце за њима.

Један од њих рече на један пут: „Та гле,

пред нама се шета Дебиро!“

„Шта, тај са лепом женском?“ запита други.
„Јесте“.

„Ти се ваљда вараш. Тај човек што изгледа као незнаташ грађанин, не може бити да је славни Пијеро“.

„Али ипак, он је то“.

„Не верујем“.

„Хајд' да се окладимо“.

„Пристајем“.

„Али онда се морамо бани на тога господина обратити, да би се ствар могла решити“.

„Разуме се. Ја ћу га ословити и запитати“.

Онај први повиче: „Господине Дебиро!“

Уметник је био чуо шта су она двојица говорила, па се најутио. То га је вређало, те није одговорио.

Млади човек опет викне: „Господине Дебиро!“

Опет нема одговора.

„Он дакле није то,“ рече други: „Ти си изгубио окладу.“

„А ја велим, да је ипак он то! Чекај само. Хеј, ви! Јел'те да сте ви господин Дебиро, славни Пијеро?“

Сад се уметник лутито окрене и повиче: „Шта се то вас тиче, ко сам ја? Оставите ме са мном!“

„Ви бисте нам могли ствар објаснити. Тиче се на име, окладе —“.

„Вуците се даље!“

„Ви сте неотесан човек!“

„А ви сте безобразник!“

(Свршиће се.)

И И С Т К Ј И.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

„Досадан свет“, шаљива игра у 3. чина од Е. Пајрона прешла је 18. (30.) јануара у Н. Саду по други пут преко наше позорнице.

Лане, кад је први пут давана, писана је и оширна рецензија и писано је у засебиту чланку о академику, писцу те комедије. Нема сумње да је изврсно написана та шаљива игра, која онако финим тоном шиба и исмеја мане друштвене, тако, да у пријатној забави, веселости и смеху и не осећамо како бивамо поучавани. Па драмски склон какав јој је, како се одмах у почетку види да ће делити мегдан здрав разум, практичност, искуство са усиленошћу, неизриодношћу, претварањем. Па како се догађаји заплећу, како је то све с лакоћом а природно мотивисано, па како радња живо тече и кад је тиха ситуација, а расплет, тај тек иде природно и разумно. Каква разлика у расплету овде и у „Булинарима“, где снага у тројици сустаде, а овде се одржа у једнога те изврсно изведе до краја изврсну своју комедију.

Што се представе тиче, мора се човек задивити и поклонити пред великим вештачијом Ружићком. Ретори могу се у ње поучити наглашивају лене српске конверзације, а уметници европских позорница не могу забавити оној мими-

ци, оном немом говору, којим црте лица г. Ружићке прате сваку ћезину реч, жељу, вољу, заповест, расположеј. Па г. Вујићка како је тек одиграла своју де Серанову. Онај noblesse, онај tendresse, онај промишљеност код сваке речи, код сваког покрета казују нам праву уметницу, којом би се и већега гласа и имена позорница него што је нација, подицити могла. А г. Марковићка у најживој својој улози показа тек ремек савршенства. Даровита, вредна, мила та глумица заиста је један од главних стубова нашег позоришта. Г. Лукићка је своју Енглескињу г. Бакаловићка са своју Јованку добро, с правим разумевањем, одиграла и г. Спасић као Рајмовд био је целог вечера такав, да се донао ме само војводкињи, него и свој публици. И остали нису кварили лепоту и округлину целине. На послетку, нека је овде с хвалом споменуто и то, што су наше врсне глумице развије тога вечера прави луксус у свом оделу. Нарочито се у томе одликоваше: г. Лукићка, г. Вујићка, г. Бакаловићка и г. Марковићка, од којих се свака блистала у свом оделу од свиле или кадифе. И у том погледу чинило нам се, као да смо у каквом великому позоришту.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ

16. Представа. У ДУНЂЕРСКОВОМ ПОЗОРИШТУ. Ван претплате.

ПРЕДСТАВА ЗА НАРОД С ОБАЉЕНИМ ЦЕНАМА.

У Новоме Саду, у недељу 21. јан. (2. феб.) 1896.

ЦИЦИ ДРУГИ ПУТ:

ХЕТМАН.

Драма у 5 чинова, од Павла Деруледа, с француског превео Душан Л. Ђокић. — Редитељ: Лукић.

ОСОБЕ:

Фрол Герас, некадашњи Хетман
украјинских козака — — Лукић.
Стенко, заручник Миклин — Спасић.
Демид, козак, издајник, у служби
Пољске — — — Г. Стојковић.
Мојсије, курењски Атаман — Николић.
Владислав IV, краљ Пољске — Марковић.
Шмул, јеврејин из Украјине — Филиповић.
Галган — — — Васиљевић.
Ремен) украјински козаци — Душановић.
Павлук) — — — Тодосић.
Пољски војници. Шажеви и Козаци. — Догађа се у Пољској, у Ђубљину и у разним крајевима Украјине, око 1645.

Кнез Осјечки, председник већа,
крунин канцелар — — — Иванштанин.
Гроф Томнишки — — — Поповић.
Кнез Баквицки — — — Илић.
Гроф Ловића — — — Стефановић.
Пољски официр — — — Миловановић.
Краљев козак — — — Бајин.
Украјински козак — — — Владимир.
Донски козак — — — Бакаловић.
Маруса — — — Т. Лукићка.
Микла, ћеи Фрола Гераса — С. Бакаловићка.
Пољска дворкиња — — — Д. Весићева.

У уторак 23. јануара (4. фебруара): „Јабука“. Шаљива оперета из српског народног живота
у 3 чина, написао Веља М. Миљковић, музика од Х. Дубека.

УЛАЗНЕ ЦЕНЕ: Ложа у партеру и у I. спрату: 4 фор. — Седиште у паркету у I. и II. реду: 80. н. — Седиште у паркету: у III. IV. V. VI. реду: 60. н. — Седиште у VII—XII. реду 40 н. — Седиште на балкону у I. реду: 80. н. — Седиште на балкону у II. реду: 60. нов. — Седиште на балкону у III. IV. реду: 40. нов. — Седиште на галерији у I. реду: 40. нов. — У II. реду 30. нов. — Стajaњe: 40. н. — Стajaњe на I. галерији: 30. н. — Стajaњe на II. галерији 20. н.

Ко од наших поштованих претплатника жељи своју ложу или своја места и за ову представу задржати, нека изволи ту намеру своју изјавити у књижари браће М. Поповића најдуже до 11 са-
хата пре подне.

Улазнице могу се добити у књижари браће М. Поповића од 9—12 пре подне, и од 3—5 сахата
после подне у позоришту и после на каси.

Почетак тачно у 7, свршетак у $10\frac{1}{4}$ сахата.